

Мар'яна Свинтух

Тернопільського національного економічного університету

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

Ліс є відновлюваним ресурсом і у зв'язку з цим виникає безліч помилок, головне з яких є те, що площі лісів досить великі. Але сучасні лісові ресурси виснажені. Ведення лісового господарства, спрямоване на короткострокову економічну вигоду, це призвело до збитку природі лісу і його захисним властивостям.

Планування та здійснення головних лісогосподарських операцій (рубок лісу, очищення лісосік, догляду за лісом, лісовідновлення) вимагають теоретичних обґрунтувань. Поряд з екологічними і природоохоронними заходами важливим моментом у справі збереження лісів є розробка економічного механізму лісокористування та фінансування лісогосподарської діяльності.

У цьому плані необхідно проводити економічну оцінку лісових ресурсів, яка дасть можливість обґрунтувати системи платежів за лісові ресурси та адекватного фінансування заходів щодо збереження та відтворення лісових ресурсів. Розвиток та відродження лісових ресурсів включає два основних напрямки: штучне лісовідновлення та лісорозведення. Штучне лісовідновлення – створення лісових культур на площах, раніше вкритих лісовою рослинністю, тобто відновлення цінних лісів на свіжих і старих виробках, гарі і інших не вкритих лісом площах.

Також важливе значення має і лісорозведення - створення лісових культур на площах, раніше не зайнятих лісом, тобто вирощування полезахисних лісових смуг, протиерозійних захисних лісових насаджень у ярах, балках, на пісках та інших землях. Проміжне місце займає реконструкція насаджень - комплексний захід, що включає рубку реконструкції, створення лісових культур, спрямоване на докорінне перетворення малоцінних насаджень і забезпечує відновлення втраченої або істотно підвищення існуючої продуктивності ділянки лісу [1].

Сталий розвиток лісового сектора економіки повинен враховувати системну цілісність його структури. Методологія розрахунку рівня сталого розвитку спирається на модель розвитку та відродження лісового сектора.

Для досягнення і збереження стійкого розвитку необхідно визначити в якій пропорції необхідно проводити розвиток та відтворення лісових ресурсів на певній території. Ситуацію згубного ставлення до екосистемі лісу можна нормалізувати, використовуючи більш об'єктивну економічну оцінку лісових ресурсів, удосконалюючи лісове законодавство та модернізацію державного

управління лісами. При економічній оцінці лісових ресурсів необхідно виходити з двоїстої народногосподарської цінності, яка визначається, по-перше, їх роллю як джерела деревини і продуктів побічного користування, по-друге, їх рекреаційні функції. Для обґрунтування вибору стратегічного напрямку сталого розвитку лісового сектора економіки слід застосувати системний підхід, основою якого є математичне моделювання.

Метою математичного опису взаємодії і зв'язків у системі сталого розвитку лісового сектора є отримання оптимальних рішень для сталого управління лісовим сектором. Оптимальна структура проектованої системи сталого розвитку лісового сектора виходить тоді, коли обидва перетворення (лісовідновлення та лісокористування) можуть бути гармонійно взаємопов'язані. Для рішення цієї проблеми треба визначити різні групи критеріїв та індикаторів стійкості. Основними критеріями розвитку та відтворення лісових ресурсів є:

- підтримка і збереження продуктивної здібності лісів;
- підтримка прийняттого санітарного стану та життєздатності лісів;
- збереження і підтримка захисних функцій лісів;
- збереження і підтримка біологічного різноманіття лісів та їх внеску у глобальні екологічні цикли;
- підтримання соціально-економічних функцій лісів.

Для визначення критеріїв необхідні наступні індикатори:

- відсоток використання розрахункової лісосіки по рубках головного користування;
- відсоток лісистості;
- частка площі земель лісового фонду під стиглими і перестійних лісами;
- частка площі лісів які гинуть під впливом несприятливих факторів (пожеж, шкідників і хвороб);
- коефіцієнт відновлення лісів.

Даний перелік індикаторів є базовим і може бути доповнений іншими індикаторами, характерними для певної території. Вплив зазначених критеріїв та індикаторів на сталий розвиток лісового сектора економіки багато в чому залежить від методології дослідження, особливостей використання та відтворення лісових ресурсів. Відмінності полягають в економічному і соціальному розвитку, екологічному стані території, що впливає на пошук оптимальних рішень в області організації багатофункціонального, безперервного і невиснажливого використання лісових ресурсів, які мають ринкову вартість [2].

Література

1. Гордієнко М. І., Гузь М. М., Дебринюк Ю. М., Маурер В. М. Лісові культури / За ред. доктора с-г наук, проф. М. М. Гузя. – Львів: Камула, 2005. – 608 с.
2. Царик Л.П. Основи сталого розвитку: [практикум] / Л.П.Царик. – Тернопіль: Видавн. відділ ТНПУ, 2007. – 26 с.

Галина Сидор

Чортківський навчально-науковий

Інститут підприємництва і бізнесу

Тернопільського національного економічного університету

ОСОБЛИВОСТІ КРЕДИТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ

На сучасному етапі доцільним є формування тотальної системи кредитування сільського господарства, яка покликана забезпечити доступність кредитних ресурсів для всіх категорій сільськогосподарських виробників. Тому домінуюче положення в кредитуванні сільського господарства повинен займати Державний земельний банк з широкими можливостями іпотечного кредитування сільськогосподарських товаровиробників і операцій із землею та нерухомістю. Основними його завданнями мають стати: представлення інтересів сільськогосподарських виробників як споживачів кредитних ресурсів; вироблення політики кредитування сільського господарства як специфічного сегменту банківського кредитування; розробка фінансового забезпечення державних програм розвитку сільського господарства спільно з галузевими органами управління з урахуванням ув'язки з можливостями фінансового сектора щодо їх реалізації; участь у різних міжнародних проектах і асоціаціях.

Для повноцінного функціонування механізму кредитування доцільним є створення розгалуженої мережі приватних земельних банків. Їх функціонування має супроводжуватися обов'язковим контролем з боку уповноважених державних регуляторів. І тільки після того, як цей механізм буде доведений до досконалості, можна буде надати можливість приватним земельним банкам працювати самостійно.

З урахуванням проведених досліджень, а також на основі узагальнення досвіду кредитування галузі сільського господарства з метою ліквідації її кредитного дефіциту потрібно виконати наступні заходи.

1. Забезпечити спеціалізацію банків при обмеженому наборі кредитних послуг для обслуговування сільськогосподарських підприємств, що дасть змогу